

V Rokytnici

foto FB Arajnka

Milí přátelé!

Mám rád pohádky.

Všechno v nich dobře dopadne, veškeré nespravedlnosti jsou napraveny, všichni zloději jsou dopadeni, nebo aspoň poznáni a zatraceni.

Nic... nic na světě mě tak blbě nepřipravilo na tu naši realitu. ☺

≡ Jak vypadá nová knihovna půl roku před otevřením?

Zvenku se ladí terénní úpravy, uvnitř už chybí jen část vnitřního vybavení, knihy a lidé. Pokud se podobně jako my nemůžete dočkat, až se novostavba otevře veřejnosti, pojd'te do vnitřních prostor na chvíli nahlédnout.

Aktuálně se pracuje na terénních úpravách okolí nové knihovny, včetně průchodu do parku. Okolí knihovny v podstatě rozšíří zeleň parku u letního kina, nabídne také nové propojení mezi ulicí Skálova a parkem. Stejně tak bude budova knihovny dostupná z ulice i z parku. Projektově se řeší rovněž další postup k rekonstrukci pódia před plátnem, původní muselo ustoupit stavbě.

Vnitřní prostory jsou v podstatě hotové, a to včetně vestavěného policového systému a základních prvků, jako jsou obslužné pulty, šatní a další odkládací skřínky nebo zázemí kanceláří s kuchyňskými kouty a sanitou. V provozu je výtah, který propojuje jednotlivá patra, zeleň už je osazena v atriích i na terase v nejvyšším patře.

V současné době probíhá výběrové řízení na vybavení knihovny mobiliářem, který představuje dodávku zejména židlí, stolů a závěsů. Byl vybrán dodavatel, a to sdružení dodavatelů KAISSA CZ a ALAX zastoupené společností KAISSA CZ z Jablonce nad Nisou s nabídkovou cenou necelých 2,8 milionu Kč včetně daně, teď je před podpisem smlouvy.

Vzhledem k tomu, že v rámci stavby budovy knihovny byly realizovány truhlářské výrobky na míru, které původně byly zahrnuté v projektu na vybavení, muselo město požádat o snížení způsobilých výdajů projektu. V projektu „Vybavení do nové knihovny v ul. Skálova, Turnov“, podpořeného z IROPu, byla tedy ponížena dotace na zhruba 2,5 milionu korun. Další vybavení jako hygienické, IT vybavení nebo specifické pro knihovny bude předmětem poptávek a přímých nákupů. Podle harmonogramu by vybavení mělo být instalováno do začátku letních prázdnin.

Výstavba nové budovy pro Městskou knihovnu Antonína Marka Turnov, která začala v dubnu 2024, si vyžádá zhruba 112,905 milionu, přičemž značnou část uhradí dotace (68 milionů) z IROPu. Zhotovitelem stavby je společnost BPBP.

Město Turnov připravuje nájem stávající budovy knihovny v Jeronýmově ulici. Budovu by rádo i nadále využívalo ve veřejném zájmu, aby mohla plnit novou společenskou funkci a posilovat tak komunitní život ve městě.

Slavnostní otevření knihovny je plánováno na 1. září 2026, provoz letního kina bude obnoven už s letošní letní sezónou.

/ Marcela Jandová

Přijďte přivítat jaro na Dlaskův statek a připomenout si krásu staročeských velikonočních zvyků. Těšit se můžete na pletení pomlázek, výrobu hračky koníka nebo pišťalky z proutku, řemeslný jarmark i tradiční občerstvení. Sváteční atmosféru doplní vystoupení folklórních souborů a pohádky pro děti. Po celý den bude otevřena také sváteční velikonoční expozice.

Doprovodný program:

9:30 Jarní říkanky s Evou Kordovou

10:00 Divadlo Vanička – Alenka v říši divů

11:00 Folklorní soubory Nisanka a Malá Nisanka z Jablonce nad Nisou

12:00 Vynášení Smrti do Jizery s folklorními soubory

13:00 Divadlo Vanička – Palačinková Pepinka

14:00 Folklorní soubor Šmykňa z Ostravy

15:00 Divadlo Vanička – Lakomá Barka

16:00 Malá tejnská dudácká muzika z Horšovského Týna

Dílnoy pro děti: hračka koník, pišťalka z proutku, pomlázka
Vstupné: dospělí 100 / senioři 70 / děti 50 / rodina 230 Kč

≡ **čtvrtek 26. března** v 17 hodin v muzeu

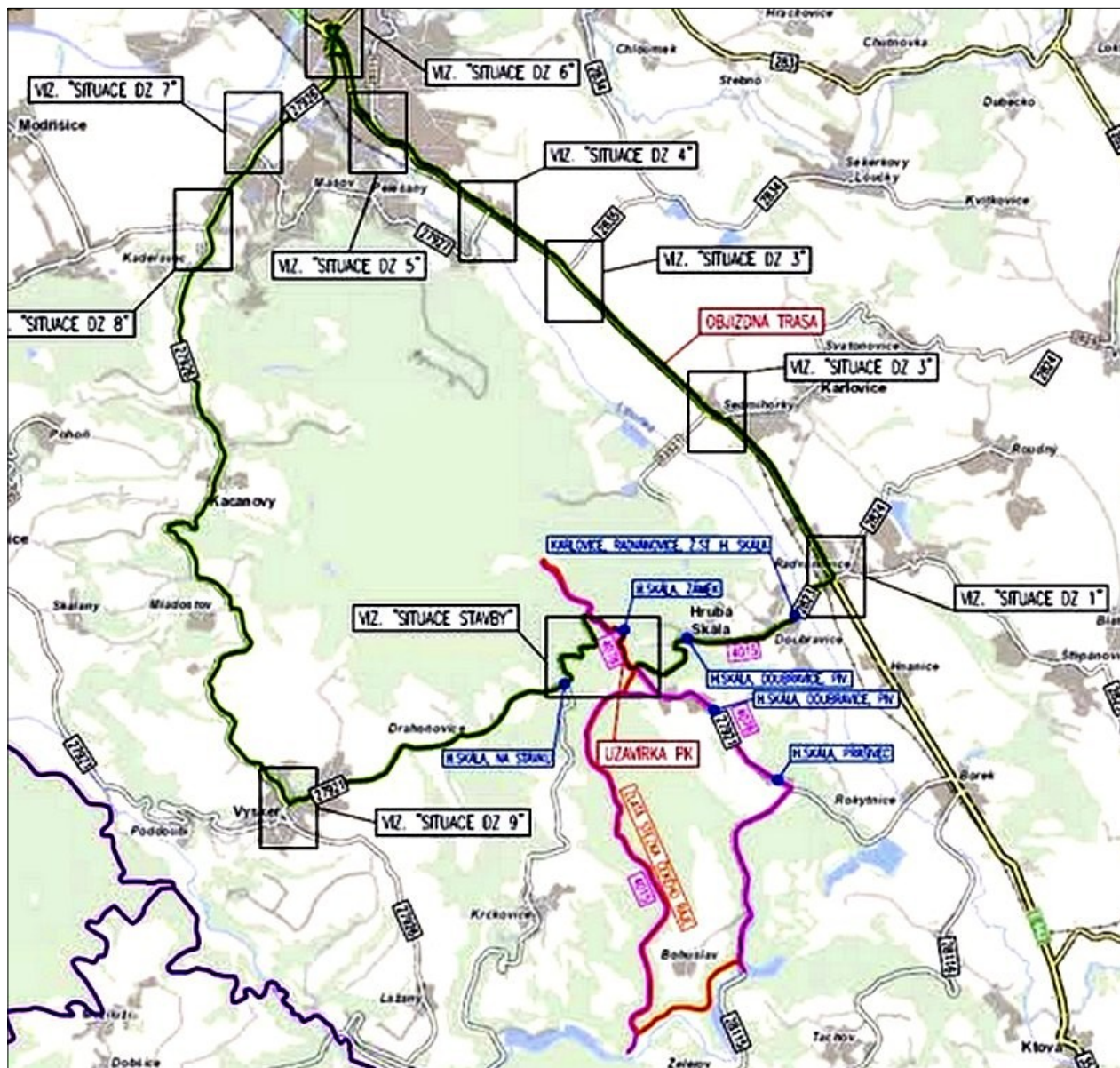
Vulkanismus, zemětřesení a další procesy spojené s pohyby litosférických desek
Přednáška Jana Bubala.

≡ **čtvrtek 26. března** v 17 hodin, pobočka Turnov II

101 dní v Bangkoku – přednáška Lukáše Kouřila

turnovsko

VYSKEŘ – Rok plný uzavírek silnic kolem Vyskeře začíná. Od 9. dubna dojde k úplné uzavírc silnice III/27921 v obci Hrubá Skála (z důvodu opravy silnice u zámku HrubáSkála). Práce by měly být dokončeny do 30. 9. 2026. Konkrétně bude uzavřen úsek od parkoviště u zámku až ke křižovatce u hřbitova.

≡ Z dějin tur(nov)istiky: Benešova stezka

22. září 1935 byla za krásného počasí a účasti zhruba 1000 návštěvníků slavnostně otevřena turistická stezka Dra. Edvarda Beneše, oblíbený výletní okruh v Besedických skalách.

Stezka začíná v Besedicích a dodnes nabízí několik krásných zastavení – skalní bludiště Kalich se slují českých bratří, skalní labyrint Chléviště s vyhlídkami nebo vrch Sokol s Tyršovou skálou.

Stezku zřídil Okrašlovací spolek pro Besedice a okolí, založený v roce 1928. Spolek v čele s předsedou učitelem Františkem Hořákem a jednatelem, restaurátérem Františkem Kinským se v polovině 30. let postaral o úpravu zdejších pěších cest, vysekání skalních schodů, osazení laviček, pořízení turistického značení nebo instalaci informačních tabulek. Nejtěžší bylo vybudování vyhlídek se železným zábradlím, kterého bylo potřeba na 300 metrů. Jednatel spolku se proto obrátil na své známé v Praze, a sice Antonín Vohralíka, majitele továrny strojních zařízení z Libně, a Antonína Husníka, ředitele letecké továrny Aero ve Vysočanech. Oba pánové potřebné zábradlí sehnali a zdarma poskytli k instalaci. Jako gesto vděku byly po Vohralíkovi a Husníkovi nově vybudované skalní vyhlídky pojmenovány.

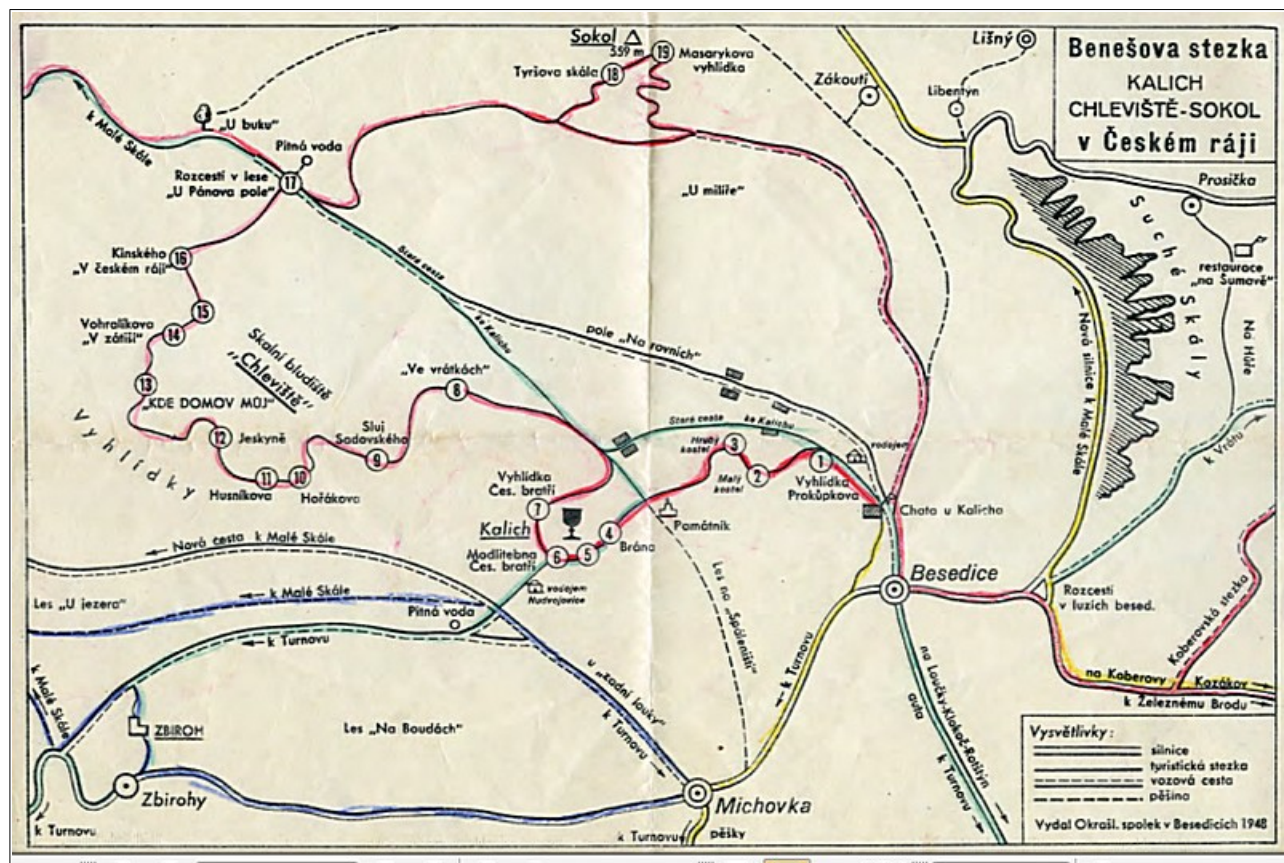
Stezka byla nazvána po tehdejším ministru zahraničí Edvardu Benešovi, který jakožto předseda Československé obce turistické rád dopisem z 24. února 1935 s pojmenováním souhlasil a srdečně poděkoval za milou pozornost. Na návrh členů České filharmonie z Prahy bylo odsouhlaseno, aby se první vyhlídka ve Chlévištích jmenovala po národní hymně Kde domov můj (píseň slavila 100. výročí od uvedení v Tylově hře Fidlovačka). Další dvě vyhlídky byly do map zaneseny jakožto Hořákova a Kinského – poděkování za úsilí a odvedenou práci při budování stezky. Na Kalichu pak byla upravena vyhlídka Českých bratří a na Sokole vyhlídka Tomáše Garrigua Masaryka.

Na budování stezky přispěly finančními dary spořitelna v Železném Brodě, spořitelna v Turnově, kampelička v Loučkách nebo odbory Klubu československých turistů v Železném Brodě, Turnově a Semilech. Podpora spolku nestačila, a tak na splátky dluhů z finančně náročné akce vybíral u Chléviště dobrovolný poplatek za vstup na stezku (1 Kč). Členové spolku prováděli pravidelnou údržbu – zametali cesty, natírali zábradlí či betonovali nové schody. Díky této péči se stezka zařadila mezi nejhezčí v Českém ráji.

Za protektorátu nesmělo být jméno Edvarda Beneše připomínáno, a tak 5. května 1939 přichází Pojizerské listy s informací o přejmenování stezky: „Po hřebenu Maloskalských skal vedla překrásná stezka, která nesla jméno druhého presidenta republiky Beneše. Události vedly okrašlovací spolek k tomu, že v těchto dnech rozhodnuto stezku přejmenovati na Besedickou. Na všech prospektech, které budou do těchto koutů zváti návštěvníky, bude uvedena dřívější stezka již s nynějším zněním“. Spolek musel rovněž odstranit na příkaz úřadů tabulky s českými názvy. Jméno prezidenta bylo do názvu stezky navráceno po

skončení druhé světové války v roce 1945, za socialismu ale opět zmizelo. V současnosti je stezka v mapách označena znovu jako okruh Dr. E. Beneše a kopíruje žlutou (i částečně modrou) turistickou značku.

/ Antonín Mojsl, Muzejní čtvrtletník

Mapka Benešovy stezky vydaná Okrašlovacím spolkem v Besedicích. (1948)

lomnice n/p

/// Městské muzeum a galerie zve na přednášku Ladislava Šourka spojenou s promítáním unikátních fotografií o jeho nové knize **Valdštejn**, vyprávění o záchraně starého hradu. Autorovy vzpomínky jsou věnovány všem, kdo se zasloužili o obnovu jedné z dominant Českého ráje.

Akce se uskuteční **ve čtvrtek 26. března** od 17 hodin. Vstupné je dobrovolné.

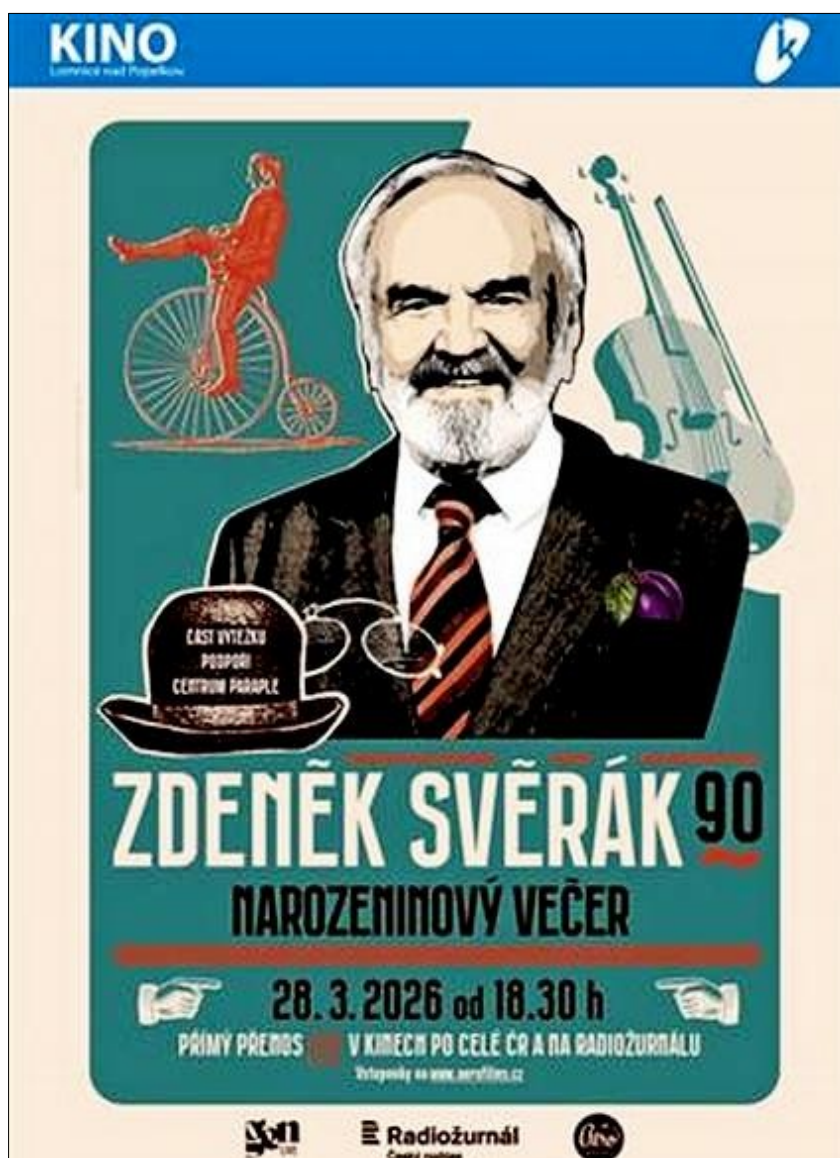
Městské muzeum a galerie Lomnice nad Popelkou, p. o.

Povídání o záchraně hradu Valdštejn

Přednáška Ladislava Šourka o jeho nové knize "Valdštejn, vyprávění o záchraně starého hradu," spojená s promítáním unikátních fotografií. Autorovy vzpomínky jsou věnovány všem, kdo se zasloužili o obnovu jedné z dominant Českého ráje.

čtvrtek 26. března 2026 od 17 hodin

Vstupné dobrovolné, knihu bude možné na místě zakoupit.

V sobotu 28. března v době od 9 do 16 hodin budou moci všichni zájemci o modelářinu navštívit dílničky, které připravili novopačtí modeláři ve spolupráci s městským muzeem na akci nazvané Postav si svůj vlastní model doplněné o ukázky stavby modelu lodi z naukových dřívěk Ondřejem Janáčkem. Papírový model ke stavbě si budete moci koupit přímo na místě. Zároveň autoři výstavy budou během dne provádět komentované prohlídky a rádi zodpoví veškeré dotazy týkající se tématu.

„Kominíci a jejich řemeslo“

Kominická profese je poněkud pozapomenutou kapitolou našich dějin. I přesto, že o bezpečí našich domovů pečovali kominíci na pravidelných obchůzkách i několikrát do roka a leckde platili takřka za členy domácnosti. I přesto, že první profesionální kominíci přicházeli do naší země z dalekých alpských údolí již před 500 lety; společně s mnohem známějšími architekty, zedníky nebo kameníky. Nečekané a dosud neprobádané množství jejich osudů nás provází už více

než deset. let. V každém větším českém městě nalézáme stopy jejich zakotvení; na českém venkově zase stopy jejich práce. Je jich tolik, že vydaly na knižní zpracování i založení Kominického muzea v Zářící u Dírny v jižních Čechách.

Na plánované přednášce, která se v lomnickém muzeu uskuteční **v úterý 31. března** od 17 hodin možná narazíme i na toho „vašeho“ kominíka. Přednášet bude Eva Bažantová ze Spolku pro založení muzea kominického řemesla a jeho propagaci.

semily

/// Přijďte **26. března v 19:00** na cestovatelský večer do kina v Semilech. Prostřednictvím fotografií, videí a vyprávění se společně vydáme do Severní Makedonie. Je to jedno z posledních míst Evropy, kde na horách spíš než turisty, potkáte pašeráky nebo medvědy. V podhorských vesnicích jsme zde viděli uhlíře, kteří pálí dřevěné uhlí, jako to známé z pohádky Pyšná princezna. Na horských loukách jsme se setkávali s pastevci, kteří nás vždy pozvali do salaše na rakiji a výborný sýr, který v primitivních podmínkách vyrábí podle starých receptur.

Společně se vydáme na vícedenní horské přechody přes pohoří Šar Planina, Galičica a Baba s výstupem na Pelister a Titův vrch. Vykoupeme se v průzračné vodě Ochridského jezera, které patří k největším krasovým jezerům na světě. Bývá mu také někdy přezdíváno Ohridské „moře“. Velkým zážitkem je i výlet kaňonem Matka. Navštívíme historická města Ohrid, Bitola, Prilep, Kičevo i hlavní město Skopje.

≡ **neděle 29. března** v 18.00 v kostele ss. Petra a Pavla

W. A. MOZART: „REQUIEM“

Šestý koncert 69. sezóny KPH přinese slavnostní provedení Mozartova Requiem d moll, KV 626, které zazní v pietní atmosféře jako hudební vzpomínka na ty, kteří nás předešli. Účinkují sólisté opery Národního divadla Marie Fajtová, Dana Šťastná, Martin Šrejma a Jaroslav Pa točka, Smíšený sbor Jizerka, Pod krkonošský symfonický orchestr v komorním obsazení, učitelé ZUŠ Semily a hosté. Diriguje Josef Kurfířt.

Vstupné: 350,- / studenti (do 26 let) a senioři nad 65 let 250,-

VELIKONOCE VE FABRICE

SEMILY 29.3.

NEDĚLE 10:00—15:00

Velikonoční trhy, tradice a soutěže. Dětské dílničky, zvířátka a projížďky na koni. Ukázka stálé expozice historických bicyklů. Živá hudba, občerstvení a zelené pivo.

1861
FABRIKA

✚ Požádal všechny poslance Parlamentu ČR z Libereckého kraje v čele s poslancem a místostarostou Semil Davidem Pražákem, aby bránili přesunutí agendy Okresního soudu v Semilech do Jablonce nad Nisou.

Je důležité, aby Okresní soud v Semilech zůstal. Jinak to bude znamenat delší dojíždění – nejen pro úředníky, ale hlavně pro lidi, kteří jeho služby potřebují. Tedy více času na cestách, vyšší náklady a horší dostupnost.

A také by to znamenalo i ztrátu pracovních míst a další odliv vzdělaných lidí z našeho regionu...

/ David Hlaváč, starosta Jilemnice

✚ Upozorňuji na denní výluky mezi Tanvaldem a Železným Brodem na linkách L31 a R21 - **25., 26., 27. března vždy od 8:25 do 16:25.**

✚ Spiritismus – málo známá součást železnobrodské historie

Můj první kontakt s tímto tématem nastal, když mi můj táta před lety vyprávěl, že v sousedství našeho domu číslo 115 na Trávníkách stával malý dřevěný domek. Měl číslo popisné 116 a mezi lidmi se této chalupě říkalo „U Duchů“ nebo „Duchovsko“. To proto, že se v ní „duchařilo“ – tedy probíhaly zde spiritistické seance. Tento domek, již dost sešlý, koupil za druhé světové války můj prastrýc, zboursal ho a o jeho plochu rozšířil naši zahradu. Protože mě zajímá železnobrodská historie, začala jsem se o tento fenomén zajímat více.

Ovšem na začátek bych vám měla povědět o této tématice několik základních dat: Podle jedné verze má spiritismus v Krkonoších a Podkrkonoší staleté kořeny, sahající až někde k adamitům. Další verze říká, že spiritismus vznikl v polovině 19. století v Americe, poté se dostal do Evropy. Do Čech ho přinesl syn trutnovského textilního podnikatele Etricha, který s ním přišel do kontaktu při svých studiích v zahraničí. Továrníci Etrichovi začali dělat seance i pro dělníky své továrny.

Jako médium (prostředník pro komunikaci se záhrobím) tam působila i paní Votočková z Jestřabí v Krkonoších. Hlavně přes ni se spiritismus dostal do naší části Podkrkonoší a Krkonoš a velmi se zde rozmohl už v druhé půlce 19. století. Železnobrodsko bylo jedním z jeho středisek.

Spiritismus je duchovní směr vyznávající komunikaci s dušemi zemřelých. Spiritisté většinou vystupovali z církve, protože ji nepotřebovali. Dalším rysem spiritistů byla určitá morální a mravní celistvost. Velká část z nich se stala nekuřáky, abstinenty, a dokonce mnozí i vegetariány. Pro vystupování z církve bývali spiritisté potíráni a označováni za odpadlíky a podivíny. Pronásledování

byli i za druhé světové války a pak i za socialismu, i když tou dobou byl už spiritismus spíš na ústupu. Největší jeho rozšíření nastalo asi za první světové války, když většina českých mužů byla někde na frontě a příbuzní doma při spiritistických seancích zjišťovali, zda jsou ještě naživu. Velmi byl také praktikován za první republiky, T. G. Masaryk tehdy prohlásil, že je u nás v zemi 300 tisíc spiritistů. Mezi jejich řadami bylo i hodně známých osobností, například slavná pěvkyně Ema Destinová.

Vraťme se s minule nastíněným tématem k nám do Brodu. Zde od počátku 20. století spiritismus prokazatelně provozovali manželé D. z Poříče. Manžel byl médium mluvící a manželka vytvářela mediijní kresby, a dokonce i výšivky.

Mimo to byla minimálně jedna spiritistická rodina na Trávníkách právě v domě č. 116, jak jsem se už zmiňovala.

Ale se spiritisty úzce spolupracovala i slavná osobnost pocházející z Brodu z Těpeřské ulice – světoznámý (a v Brodě bohužel takřka zapomenutý) astronom, fyzik a filosof Prof. Karel Hujer (1902 – 1988), žijící většinu života v USA, kde působil na univerzitách. Zda byl on sám přímo praktikujícím spiritistou, nevíme, ale víme, že se zúčastňoval jejich sjezdů a pořádal pro ně četné přednášky, zkrátka měl k nim velice blízko.

V Železném Brodě byla spiritistická skupina. V knize Spiritismus jako zapomenutá kapitola

českých dějin od Jaromíra Kozáka je zmínka, že v roce 1897 vznikaly spolky od Plavů po Tanvald a Železný Brod. A pak na stránce 266 téže knihy je fotografie skupiny lidí, čítající 22 postav, za nimi je jakási černá tabule s nápisem ČR 1918-1928. Popisek fotografie je: „Nejstarší skupina spiritistů v Železném Brodě v Podkrkonoší.“ Bohužel další souvislosti zde chybí. Ale je to důkaz, že zde spiritistická komunita skutečně byla.

Existoval zde prokazatelně také Antroposofický spolek, jehož podstata byla sice trochu jiná, ovšem ke spiritismu měl také blízko.

V Železném Brodě byla několikrát i největší postava českého spiritismu Karel Sezemský, žijící v Hrabačově u Jilemnice a poté v Nové Pace. Ten vydával spiritistickou literaturu a známý časopis Posel záhrobní. Tento pán měl v Brodě několikrát přednášku (v letech 1907, 1928, 1929 a 1930).

Další přednášky na spiritistické téma zde měli i jiní přednášející, například v roce 1907 J. Buchar a 1927 H. Vaněk.

V roce 1907 proběhla v radnici také výstava mediálních kreseb a v roce 1928 zde byla uvedena dokonce spiritistická divadelní hra Sirotcí.

V roce 1927 byla na Kalichu v Besedických skalách pořádána přednáška na téma „Mistr Jan Hus a učení spiritismu“, v roce 1938 tamtéž proběhly zpěvy, modlitby a seance s mediálními projevy. To množství akcí dává tušit, že zdejší spiritistická komunita byla poměrně velká a trvajících po několik desítek let.

O spiritistech neboli mediánech se zmiňuje i kronika Hrubé Horky od Josefa Klingera. Tam chodíval z Jičína Josef Buchar, který tam míval „zasedání“. Za nějaký čas bylo i v okolí několik prostřednic a lidé scházeli se po chalupách a později, když bylo hnutí potíráno, tak na samotách a v přírodě. Chodilo se také za dobrým médiem na Spálov nebo do Brodu. Bohužel v kronice není uvedeno nějaké bližší časové zařazení. Na závěr mého článku mám ještě jednu osobní vzpomínku: Možná mnozí z vás pamatujete na starého bělovlasého pána s účesem na ježka a s bystrými očima, stojícího u silnice. Byl to pan Ivan Šolc

z Alšovic. Tento starý pán jezdil po našem kraji zásadně stopem. Já jsem ho vícekrát svezla a v autě jsme si cestou povídali. Teprve později jsem se dozvěděla, že je to velmi věhlasný fyzik a astronom a zároveň kazatel Jednoty bratrské v Alšovicích. A tento milý pán mi při naší společné jízdě autem dal svou, dalo by se říci samizdatovou knížečku. Byla psaná částečně na stroji a částečně ručně, namnožená na kopírce a měla název Návrat krkonošského spiritismu. Obsahovala několik spiritistických písní, ale i několik jeho vlastních úvah a prožitků. Nejvíce na mě zapůsobil popis spiritistického setkání v Besedických skalách na Kalichu. Pátého května 1968 se tam sešlo na 200 lidí a médium – paní H. – promluvila k lidem projev hlasem a dikcí Jana Masaryka. Pana Ivana Šolce jsem měla ráda, tu knížečku mi dal v roce 2012. Jeho optimismus a veselá nálada byly skoro

Projevující se minulost

J. Klinger

nakažlivé. Ale přiznám se, že mě až mrazilo, když mi takřka radostně vyprávěl o své postupující rakovině a že je zvědavý, jakým úkolem ho Pán Bůh v dalším životě pověří. Tehdy mě napadlo, že byl asi jedním z mála současných praktikujících spiritistů, ale kdo ví? Možná, že někdo ze čtenářů tohoto článku ví o brodském spiritismu víc, že třeba jeho předkové touto cestou šli. Vše, co se týká konkrétně spiritismu v Železném Brodě a blízkém okolí mě zajímá. Byla bych moc vděčná, kdyby mi takový člověk napsal své poznatky na můj mail Alena1965@seznam.cz. Chci ještě napsat podrobnější článek na toto téma do časopisu Od Ještěda k Troskám.

/ Alena Kortanová, Železnobrodský zpravodaj

jilemnicko

JILEMNICE –

DS Podio Semily uvádí kabaretně laděnou situační komedii

Kateřina Pokorná:

JAK SE NEZBLÁZNIT

Režie: Anežka Buriánková
a Bohuslav Dušta
Technická spolupráce:
Honza Ouhrabka

Hrají: Anežka Buriánková, Jitka Buriánková,
Květa Farská, Kačka Farská, Natálie Hejdová,
Hana Eisenbergerová, Jitka Bažantová,
Stanislav Chatrč Chaloupka, Bohuslav Dušta,
Jiří Řehák, Štěpán Strnad, Sebastian Kuršel
a Zdenka Holec.

31.3. od 19:00 **SPOLEČENSKÝ DŮM JILM JILEMNICE**
Vstupné: 150 / 130 Kč

Předprodej od 5. 1. 2026 IC Jilemnice a www.sdjilm.cz

⇒ **Správa KRNAPu uzavřela kvůli ochraně kriticky ohroženého tetřívka a dalších druhů některé turistické cesty. Omezení potrvá do 31. května, obdobná opatření na jaře platí také na polské straně Krkonoš.**

Opatření správci parku zavádějí v tomto období šestým rokem. V terénu jsou uvedené úseky zřetelně označeny cedulí s doprovodným textem "Zákaz vstupu z důvodu ochrany přírody od 15. 3. do 31. 5". Na české straně hor je těchto úseků deset a na polské sedm.

Jde například o žlutě značenou turistickou cestu ve směru ze Zadních Rennerovek na Hanapetrovu Paseku, která vede po hranici klidového území v úseku Pod Zadními Rennerovkami po cyklotrasu Liščí cesta. na zelené turistické cestě v úseku Vosecká bouda až Labská louka, na žlutě značené turistické cestě z Tetřevích Bud na Liščí louku v úseku Černý potok až Liščí louka nebo na zimní cestě z Malého Šišáku k Luční boudě, a to v úseku Pod Malým Šišákem až Luční bouda. Opatření je v platnosti také třeba na turistické trase Chodník biskupa Doubravy v úseku od hranic klidového území nad loveckou chatou Jana ve směru pod Jelenku.

Kompletní seznam uzavřených tras je na webu Správy KRNAP.

⇒ **V neděli 29. března si 74. pěší pluk připomene bitvu u Jičína 1866**

Letos si připomínáme 160 let pruskorakouské války, během níž se uskutečnila i bitva u Jičína.

Historický 74. pěší pluk letos připravuje zajímavou připomínkovou akci pro veřejnost. Vojáci v historických uniformách půjdou z ulice Na Tobolce podél Cidliny k pomníku na Letné, kde proběhne pietní akt. Odtud budou pokračovat ve formaci po hrázi rybníku Kníže na Valdštejnovo náměstí ke kostelu sv. Jakuba Většího, kde se nachází pamětní desky věnované původnímu 74. pěšímu pluku.

Od kostela přejdou k jezuitské koleji, kde proběhnou manévry s ukázkami výcviku. Veřejnost je srdečně zvána.

Bitva u Jičína se uskutečnila 29. června 1866. Kromě střetu u Jičína proběhly bitvy u většiny měst ve východočeském regionu a dne 3. července 1866 potom u Sadové, u níž se rozhodlo o pruském vítězství v celé válce. Válka mezi silicím Pruskem a císařským Rakouskem (a jejich spojenci) sice trvala jen necelé tři měsíce, ale střety přinesly mnoho padlých a obětí.

Konflikt mocností v mnoha ohledech předznamenal podobu válek ve 20. století.

(Jan Jireš)

Program:

10:00: Shromáždění na Letné u pomníku 1866 a pietní akt

10:30: Kostel sv. Jakuba – shrnutí činnosti historického 74. pluku

10:45: Řazení jednotek před kostelem a odchod ke kasárnám 74. pluku

11:00: Zahájení cvičení u jezuitské koleje (kasáren)

tanvaldsko

≡ Pověst o Duchu MUHU abřeznových sněženkách

V Jizerských horách se říká, že březen není obyčejný měsíc. Sníh se v něm ještě nechce vzdát vlády, ale zem už pod ním dýchá jarem. Právě tehdy se prý hory probouzejí a s nimi i staré síly, které v zimě spí. Jednou z nich je Duch MUHU, tichý strážce lesů, mlh a zapomenutých cest.

Kdysi dávno, v době, kdy lidé chodili pěšky a zboží nosili v nůších na zádech, žila v Zásadě chudá dívka jménem Maruška. Aby pomohla rodině, vydala se jednoho březnového dne přes kopec prodávat skleněné korále. Byly to drobné barevné klenoty lesknoucí se jako kapky rosy. Maruška věděla, že cesta zpátky bude dlouhá, ale chtěla dojít domů ještě před setměním.

Jenže hory měly jiné plány. Odpoledne se obloha zatáhla, vítr zesílil a sníh, který už měl dávno tát, začal znovu padat jak v lednu. Když se setmělo, Maruška zjistila, že zabloudila. Ocitla se v Černostudničním lese, místě, kde se i zkušení horalé v noci báli. Stromy tam rostly těsně u sebe a ticho bylo tak hluboké, až bolelo v uších. Dívka bloudila dlouhé hodiny, až ji mráz a únava přemohly. Posadila se ke kmeni starého smrku, pevně k sobě přitiskla nůši s korálemi

a usnula. V tu chvíli už byla noc tak studená, že by málokdo přežil do rána. Tehdy se mezi stromy zvedla mlha. Nebyla studená ani vlhká – byla teplá, měkká a světélkovala slabým zelenkavým svitem.

Z mlhy vystoupila postava bez tváře, jen s obrysem připomínajícím člověka i strom zároveň. Byl to Duch MUHU, o němž staří lidé říkali, že chrání ty, kdo horám neubližují a jdou s čistým úmyslem. MUHU se nad Maruškou sklonil a obalil ji mlhou jako teplou peřinou.

Mráz ustoupil, dech se jí uklidnil a noc kolem ní ztichla. Duch pak zmizel, jako by se nikdy neukázal. Když se ráno Maruška probudila, nestačila se divit.

Kolem ní se stalo něco podivu hodného – sníh byl pryč a lesní půda byla posetá rozkvetlými sněženkami. Bílé květy se lehce kolébaly ve větru, přestože jinde v horách stále ležel sníh.

Dívka našla cestu domů a o svém zážitku vyprávěla, ale málo kdo jí věřil. Od té doby se prý v Jizerských horách každé jaro objevuje místo, kde sněženky vykvetou dřív než kdekoliv jinde. Mnozí ho hledali, ale nikdo ho nikdy nenašel. Staří horalé říkají, že Duch MUHU ukáže cestu jen tomu, kdo má čisté srdce – a že březen je měsíc, kdy se zázraky v horách dějí nejčastěji.

/ vlakod, Tanvaldský zpravodaj

jablonec n/n

≡ Neznámá historie Jablonce – Franz Mänert

Historie Jablonce nad Nisou je bohatá na příběhy, které mnohým z nás zůstávají utajeny. V této rubrice vám přibližujeme osudy osobností, které formovaly jeho podobu.

Dnes si povíme o muži, jehož firma měla v mnohém typický jablonecký osud: skromné začátky, nebývale rychlý vzestup a nakonec pád, který nepřivodila kvalita práce, ale politické dění.

Přesto je příběh firmy, která kdysi patřila k nejuznávanějším v celém Rakousko-Uhersku, něčím netypický. Potomci jejího zakladatele totiž žijí v Jablonci nad Nisou dodnes – a stále nesou jméno svého předka.

Franz Mänert se narodil roku 1856 a svou ražebnu založil už v šestnácti letech. Těžko mohl tušit, že jen o pár desetiletí později bude jeho provozní halou s uznáním procházet sám císař František Josef I.

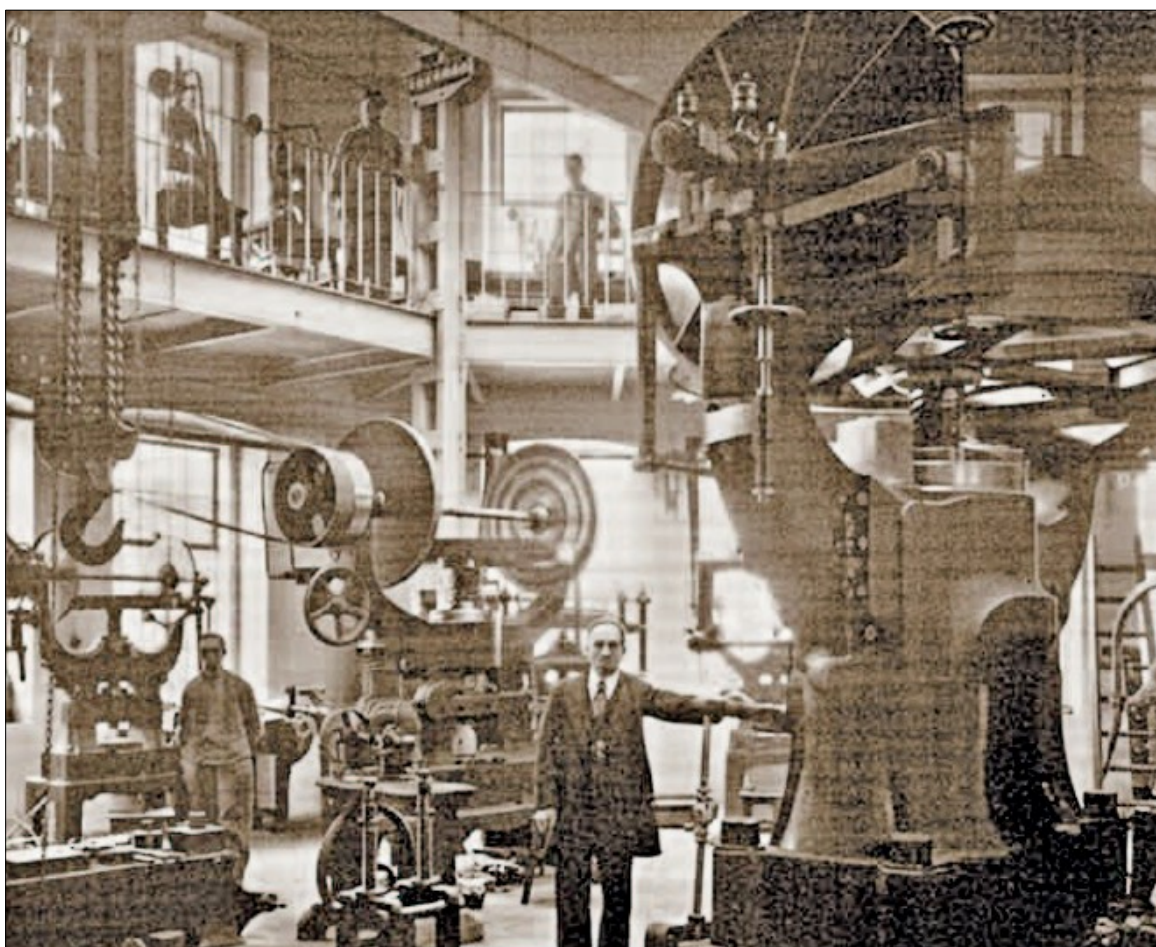
Mänertovo nadání se rodilo už v dětství. Jeho otec si v malém pronajatém bytě zřídil pasířskou dílnu a pořídil jeden z prvních jabloneckých ručních lisů na kovové bižuterní díly. Syn si z otcova řemesla odnesl nejen zkušenost, ale i zvědavost a odvahu zkoušet nové postupy, což nakonec určilo jeho životní dráhu.

Podnik, který vybudoval, rostl neuvěřitelným tempem. Z malé dílny se brzy stala továrna, je již produkce tvořila základ jabloneckého bižuterního i sklářského

ho průmyslu. Z Mänertových polotovarů se vyráběly nejen šperky, ale také součástky pro svítidla, automobily nebo dekorativní předměty do interiérů. Díky široké nabídce výrobků i jejich vysoké kvalitě se firma postupem let stala nepřehlédnutelnou jak v regionu, tak za hranicemi monarchie.

Mänert nebyl jen podnikatel. Byl také konstruktér. Řadu výrobních zařízení navrhoval sám a zadával je k výrobě na míru. Nejznámějším se stal jeho lis, který nesl jméno samotné ho císaře – „Franz Josef I.“.

Šlo o největší razicí stroj v celé monarchii. Jeho cesta z Tanvaldu do Jablonce se stala malou událostí: všechny mosty na trase musely být podepřeny, aby unesly tíhu kolosu taženého dvanácti koňmi. Síla lisu byla tisíc tun a jeho rány tak silné, že před budovou ražebny musel stát stabilizační dělník a dohlížet na projíždějící tramvaje – mohly to totiž kvůli otřesům vykolejit.

Franz Mänert před největším lisem Rakousko-Uherské monarchie.
Reprofoto Milan Bajer

Mänertova firma vlastnila desítky unikátních lisů, bucharů i válcovacích stolic a koncem 19. století patřila k nejvýznamnějším v celém Rakousko-Uhersku. Získala mnohá ocenění a sama osobnost Franze Mänerta byla poctěna Rytířským křížem Řádu Františka Josefa I.

Poválečný osud rodiny byl oproti jiným podnikatelským rodům překvapivě mírný. Po roce 1945 mohl Franz Mänert se svými syny v Jablonci zůstat. Zemřel

o rok později, ve svých úctyhodných devadesáti letech. Pohřben je na hlavním jabloneckém hřbitově (HRM 10).

Někteří z jeho příbuzných později našli uplatnění v místním bižuterním průmyslu – mezi nimi i jeho vnuk František Mänert, odborník v národním podniku Bižuterie.

Kdo chce životní příběh Franze Mänerta poznat blíže, může sáhnout po nové knize Kateřiny Nory Novákové *Vyraženo do kovu*.

/ Milan Bajer, Jablonecký zpravodaj

liberec

≡ Severočeské muzeum v Liberci vystavuje grafiky, kresby i ilustrace Romana Karpaše

Severočeské muzeum v Liberci vystaví grafiky, kresby i ilustrace Romana Karpaše, který patří mezi osobnosti místní kulturní scény. Známý je hlavně jako nakladatel a vydavatel knih s regionální tematikou, řekl novinářům kurátor výstavy Luděk Lukuvka.

„Ať už je to velká Kniha o Liberci nebo zejména obrovské dílo, které nemá obdoby - encyklopedie Jizerských hor. Dnes už to je pět dílů, šestý bude brzo v tisku,“ dodal Lukuvka.

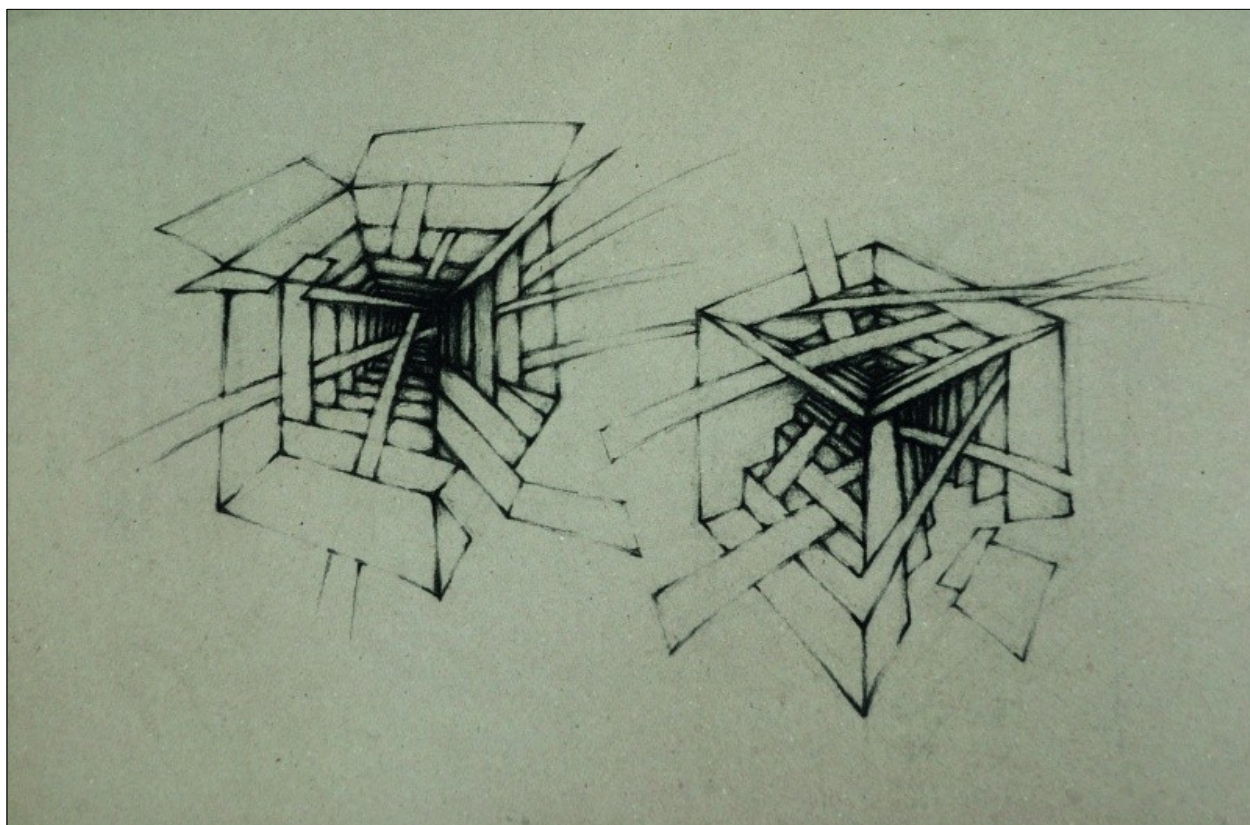
Výstava má podle něj ale ukázat, že nejde jen o vydavatele knih. „Pomalu se lehce zapomíná, že Roman Karpaš je především výtvarník, který se celoživotně věnuje výtvarnému umění, speciálně grafice. Je samozřejmě autorem i obrazů jako maleb,“ řekl kurátor.

Výstava nese název *Mezi kresbou a grafikou*, v malém sále zůstanou Karpašova díla do 24. května. „Poslední větší výstavu měl v roce 2012 v Oblastní galerii

a 2019 ještě v Naivním divadle. To už je hodně let a myslím, že nastala doba, kdy je dobré připomenout lidem jeho celoživotní dílo, které sám počítá zhruba od konce 70. a začátku 80. let až do současnosti. A to právě návštěvník spolu s ukázkami vydavatelského knižního díla uvidí,“ dodal Lukuvka.

Na výstavě tak má Karpaš také ilustrace, které vytvořil ke knihám spisovatele a pedagoga Milana Exnera, nebo reprezentativní průřez grafickými cykly, jako jsou Klece nebo Architektury. Prezентuje na ní i jednu kresbu uhlem, kterou na kartonovém papíru vytvořil letos, zhruba po dvacetileté odmlce. „Už dlouho jsem nic takového nedělal, protože veškeré síly mně vzala edice Jizerské hory. Ale dělat výstavu, na které nemáte novou věc, tak to se mi teda přičilo,“ řekl novinářům Karpaš.

Za dlouhou prodlevou byla podle něj právě vydavatelská činnost. „Já jsem dlouho dělal paralelně knihy i grafiky, a jak přicházel vyšší a vyšší věk, tak jsem najednou zjistil, že to nemůžu dělat naplno obojí. Tak jsem si říkal: Bože, tady v republice máme asi 300 grafiků, tak když jich bude 299, tak se zas tak moc nestane. Ale na tu edici Jizerských hor je jenom jeden člověk, který to dotáhne do konce. Tak jsem se soustředil na knihy, proto také ta velká prodleva,“ dodal.

Na jeho velkoformátových kresbách uhlem je podle něj zajímavé, kde je vytvářel. „Dělal jsem je v kostele. Doma v mém ateliéru, dva krát čtyři metry, do toho monumentalitu nedostanete,“ řekl. Kresby vytvářel v kostele v Horním Vítkově nedaleko Liberce. „Už je odsvěcený a prázdný. Tak tam mě pustili a to bylo požehnání, protože u toho člověk mohl odstoupit deset metrů a akorát se klepnout do hlavy a říci 'tak takhle teda ne', což by doma nešlo. Doma bych si

myslel, jak to mám dobré,“ uvedl. Jeho kresby uhlem jsou nezvyklé i tím, na co je kreslí. „Je to recyklovaný papír, který se dřív dával pod linoleum nebo pod koberce. Dneska už ho neseženu. Už mám doma poslední dva kousky a tím to skončí,“ dodal Karpaš, kterému bude na konci října 75 let.

(A11)

liberecký kraj

≡ Vísecká rychta po dvou letech přivítá jaro i návštěvníky

V sobotu 21. března se téměř po dvou letech rozsáhlé rekonstrukce otevřela Vísecká rychta v Kravařích, pobočka Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě.

Od dubna roku 2024 až do března roku 2026 byla Vísecká rychta pro veřejnost uzavřena z důvodu rozsáhlé výměny střešní krytiny. Dožilé šindele byly nahrazeny bobrovkami, došlo k opravě a zesílení krovů, byly vymazávány spáry u roubení, natřeny východní i západní štíty, roubené a zděné části objektu, práce provedla stavební firma Novalex. Následovaly terénní úpravy a opravy v interiéru Vísecké rychty a obnova stálé expozice.

„V posledních letech se snažíme o obnovu řady objektů Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě, ke kterým patří právě i Vísecká rychta. Na obnovu střechy navázala i proměna nabídky pro návštěvníky, kdy se expozice časem

rozšíří i o podkroví rychty,“ řekla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu a cestovní ruch Libereckého kraje.

Nová expozice o chalupaření

V prvním patře rychty je připravena nová expozice etnografa Marka Hofmana Chalupy herců, muzikantů a zpěváků na Českolipsku a v okolí. Návštěvník se prostřednictvím textů a fotografií seznámí s historií chalupaření na našem území a s vybranými umělci, kteří měli nebo mají své chalupy na Českolipsku, například s. Evou Pilarovou nebo Janou Štěpánkovou. Expozici doplňuje malovaný lidový (selský) a měšťanský nábytek, osobní předměty Vladimíra Menšíka a připomínka Vlastimila Brodského.

Vítání jara a výstava kraslic

Slavnostní otevření Vísecké rychty proběhlo v duchu vítání jara. „Až do Velikonoc bude na rychtě ke zhlédnutí výstava kraslic zdobených tradičními technikami, kterou nám zapůjčila Galerie kraslic v Libotenicích,“ doplnila garantka akce Kateřina Ledvinová z Ekoporadny Orsej.

Do konce dubna bude Vísecká rychta v Kravařích otevřena pouze o víkendech a ve státní svátky, od května do září denně kromě pondělí a ve státní svátky.

/ Pavla Sýkorová, LK, foto Marek Hofman

Opomíjená naleziště drahých kamenů Geoparku Český ráj... aneb tradiční povídání Doc. Václava Zieglera

Moje milé a moji milí!

Ve svých letošních povídkách se chci s vámi vypravit (alespoň slovně) po některých méně známých místech Geoparku Český ráj, abychom si jednak řekli, kde se nacházejí, a jednak abychom se podívali do míst, na která se neprávem zapomíná. Jedním a prvním z nich jsou místa v okolí Proseče na Ještědsko-kozákovském hřbetu, místa, kde se stýkají Geopark Český ráj a Přírodního parku Ještěd. A tady tedy je.

Proseč a vrch Kamenný (615 m n.m.)

Proseč pod Ještědem je obec v okrese Liberec v Libereckém kraji. Leží v podhůří Ještědsko-kozákovského hřbetu. Severozápadně od obce se tyčí vrch Kamenný (615 metrů).

Ještěd (1012 metrů) je ještě odsud daleko, nachází se zhruba pět kilometrů vzdušnou čarou na sever.

Když jsem se sem poprvé dostal (to bylo někdy před 60 léty), zajímal jsem se i o její historii a zjistil jsem si, že první písemná zmínka o obci pochází z roku 1547. Mezi lety 1850–1976 byla Proseč pod Ještědem obcí v okrese Turnov (1850–1930), posléze v okrese Liberec-okolí (1950) a později v okrese Liberec.

Od 30. dubna 1976 do 31. srpna 1990 patřila jako část města k Českému Dubu a od 1. září 1990 je opět samostatnou obcí.

Také vrch Kamenný (615 m n. m.) je součástí Libereckého kraje. Leží asi 0,5 km severně od obce Proseč pod Ještědem, na jejím katastrálním území a území místní části Javorník. Vrch patří do přírodního parku Ještěd. Výrazně dokresluje ráz horské obce Proseč pod Ještědem, protože je Proseč známá výskytem drahých kamenů, ve dvou lomech se těžily achátové koule s drúzami ametystu a záhnědy, jaspisy a chalcedony. Na východní straně v borovém hájku zasadili do nevelkého skaliska Hrubá skála členové místního Sokola pamětní desku obětem

války. V Hoření Proseči stojí dosud drobná kaplička. K obci Proseč pod Ještědem patří i malá víska na trase od Českého Dubu k Ještědu, Javorník. Kromě dominantní stavby, kterou je budova bývalé školy, zde najdete několik historických chaloupek. V Javorníku naleznete také místní kozí farmu, kterou ocení jak rodiny s dětmi, tak milovníci výrobků z koziho mléka. Já tedy ne, i když kozy miluji. Jsou to krásná zvířata. Ale mne, jako geologa, zajímaly zdejší geologické poměry.

Na Ještědsko-kozákovském hřbetu v obvodu Proseče jsou zastoupeny dva výrazné útvary, které ho charakterizují. Jednak jsou to karbonsko-permské andesitoidy (dříve se jim říkalo kozákovské melafyry), které jsou zdrojem právě zmiňovaných jaspisů, achátů, chalcedonů, ametystů, záhněd i křemenů. Zejména ty jaspisy a acháty jsou pěkné. Mnohé polohy jaspisů mají mechovou podobu – červenou a žlutou a acháty mívají někdy podivné tvary, které vůbec nesouvisí se soustřednou kruhovou kresbou. A druhou formací, která ty permské melafyry překrývá, jsou cenomanské uloženiny křídového moře podobě křemenných a kaolinitických pískovců, často s polohami jemnozrnných slepenců. Zkameněliny se v nich nacházejí zřídka, já našel jádra schránek mlžů druhu *Protocardia hillana* a *Cucullaea glabra*. Příkladem zdejších cenomanských pískovců je skalisko Hrubá skála s pamětní deskou válečných obětí. Níže je položený opuštěný pískovcový lom, kde jsem tehdy zkameněliny našel. Melafyrové lomy jsou už dávno opuštěné a zarostlé, ale jejich nerosty se dají najít i v půvabné krajině, kde se střídají horská políčka, kvetoucí sady a zvlněné louky.

A když už budete v Proseči samé, všimněte si architektonicky pozoruhodného Škodova domu čp. 129 a také Sokolovny čp. 135 s pomníkem Miroslava Tyrše a pamětní deskou řídicího učitele Josefa Škody, umučeného německými a sudetskými nacisty.

V okolí Proseče je krásně a za návštěvu stojí!

/ Václav Ziegler pro stránky Geoparku UNESCO Český ráj

≡ **Eja Kulovaný** / sorry

Plním slib a budu posílat obsah válečných deníků mého strýce, nočního stíhače
RAF gen. Vlastimila Veselého.

Letu zdar!

/ Jaroslav Veselý

165

15/1. Jsem představen proti své vůli bratru anglického
krále - vévodovi z Kentu.

Tatáž - zase jsem si letěl na dobrý oběd. Nic jsem ale neviděl.
• To to opěť máš tě v. Přišli jsme s por. Klobučníkem po
probdili noci, necholeli, špinavé límce, halhoty zuvákami
mámi vytažení z litchých bot nevyspali. Trochu do
jídelny jsme vpadli, když tam vévoda z Kentu popíjel
s anglickými veliteli. Králové jingil, máš velitel spíchal,
aly máš představitel jeho paritu - noční stíhače (tady jsem
krozei populární v Anglii) - že jsme se přesitěli dobře
s mámi to letušími desítky, minimis a pi pi pominuti.
Rozhovor trval asi 20 minut.

A víc - to byla noc! Do 12 hodin historky bez klidu.
Zádušičné lity - jen polní. Jdouce spát! Ale pum! - v 6 hodin
jako jsme vzbudili a. Chabou taky - "hošákové", honem,
na patrole! - ostatní mají pílavou pradiu. (To už pi Klobuční-
mík pochumoval po jeho nočnímu valičnému kráku:)

Startuje první, Chabou za ním - zhanicím všichni
nitlo a mizíme ve tmu! Mírně už je malý. Za dvě hodiny
bude nitlo! A už vím proč jsme zle. Na moři plus piquet,
pellektorin, piquet má zemi. Sump! Motor mi vpadl!

Hledám vyhlídka záradu, rozprávejí palubu, zbraňu ale nezádrží-
telu vjím. Sháhat se nebudu, pít toneme po pláži bez podroz-
ku. Už mám vyhlídumton pláž - 200 m. Reflektorem
si smítly: tereu před selem, utahují upírací pásy - mi se
nechce stát - po 30 metrůch to bude pláti; ovšem kůže
přihozu. Ale v tom mi motor zabral. A tak jsem
objevil záradu. Pítomei, mechanici mi se pustil. takřka
bez lezení matoru. Ovšem, matoru mi pítomei pítomei
zabral pozdi. Rádium jsem hlánil "force landing" gashit. to
ale bylo "ohoj". V tom pla matoru pítomei pulha. Neníl jsem ani
čas matoru zavolati Chabern. Sám jsem pedal do tury po hvap.
Chabern pítomei do pulhy - pítomei se s tím dlouho až
pítomei dobi pítomei.

Ti - hová: náš pítomei zde, matoru pítomei.

Nic opit v Liverpoolu v biografu "Great Dictator"
a pak jis matoru v Stedelfi s veselými Anglii. dítomei.
mluví matoru pítomei.

10/II - 24/II London dovoleni.

167

Po počinu je zdravo jiti na dovolenu, jichl jemu; a všichni
jone pi nali dovoleni. - Londyn - Regent Palace Hotel -
stihnu drevina p. Frodmanen - na inspektorati jichl
dru relai o počinu litaiu a poucasu hlaiu proji jychl
nuti žadati k počinu stihai liti. Aiv - nu - marshal Jansuich
je pro - party jichl lady - Café de Paris - stoj. to muve
jeniz - Burya a jichl jychl gub - Jide se domu.

Liverpool

28/II

26/II. Slai: znai, foralyje se jichl jichl dovolenu.
A žadame p. nfor. klobnuu kluu o jichl ženi k počinu stihai
liti. Je to muve jychl žitijs. jychl jychl, co jechl koly a litetru
udital. Koukaj. na jichl jichl klobnuu, i: jichl jichl. Ale!
maime sta jychl jichl jichl, chut - k jichl. A jichl jichl
dobru jichl jichl jichl. Kiva jichl. 24/II. jichl k jichl
jichl jichl anglioti distojnu, alj si jichl dva jichl žadati k počinu
počinu stihai jichl jichl, jichl jichl. Je to jichl jichl velky
hamplyment. Jichl jichl jichl jichl jichl jichl jichl jichl jichl
o to jichl. Vidy Alia iacta est! Jichl jichl jichl
k vichl jichl jichl jichl jichl jichl jichl jichl jichl.

1/II. Předložení k vojenské službě je v plném proudu. Grupa
z letištního sledování na moře. Zlaté melitánské.
Dovolená zůstává. Některým už let do Chesteru; pokus
pro Mrs. Stoney za vojenského vítězství. Po Peteru je
mnoho velmi libovolně. - Stri kněží od Mrs. Stoney již ho
Forda. Zlaté - to ale musíme spraviti, bude státi
asi 20-30 liber, uhladíme kněží.

Po dlouhé době zase slušné počasí. Stráší se s invasi. Zlaté
naši mají pozitivní plynnou masku a patřlivou
oblič. - Pojídání vitamínů pro vojenskou vidinu.

2/II - 5/II - Při ústí zprávy z Německa se nám utopil
jeden bombardér - porádka 6 lidí. (Či.)

† Shlukování. Co se stalo se neví. Vylodi "SSS" - ale přinejmenší
radiogramy byli nad mořem;

Přidělení se nám utopil. ipitire - víno jeden. Hurrican
od anglič. letky již jistě v pulze. - Některé pláče z Granage
stihli s více více jedním bombard. Němec.

Spaví Mrs. Stoney auto s naší garáží. Byli jsme u nás
a měli na věci. Kachelin popusť s uniformě.

Mr. Willy je velmi populární - další vitezství v Africe.
Kvůli letu. první "air raid" po 21 dnech - bez bomb.
O předložení k vojenské službě zpráva.